

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om miljöskadeförsäkring och lag om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om miljöskadeförsäkring stiftas. Avsikten är att lagen skall innehålla bestämmelser om sådan obligatorisk miljöskadeförsäkring med stöd av vilken miljöskador enligt lagen om ersättning för miljöskador samt kostnader för avvärijande av skador och för återställande av miljön i sitt tidigare skick ersätts i sådana fall där ersättning inte har kunnat drivas in hos den ersättningsskyldige eller där det inte kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig.

Enligt förslaget skall sådana privaträttsliga sammanslutningar vilkas verksamhet är för-enad med väsentlig risk för miljöskada eller vilkas verksamhet generellt medför olägenheter för miljön vara skyldiga att uppta en miljöskadeförsäkring. Försäkringsskyldig-heten skall enligt förslaget bestämmas på basis av företagets näringsgren och storlek så som närmare anges i förordning.

Det föreslås att de försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt den föreslagna lagen skall tillhöra en för ändamålet inrättad Miljöförsäkringscentral. Avsikten är att Miljöförsäkringscentralen skall svara för skadan i sådana fall där den ersätningsskyldige inte har i lagen avsedd försäk-

ring och där ersättning inte har kunnat drivas in hos den ersättningsskyldige eller där det inte kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig. Miljöförsäkringscentralen skall dessutom kunna påföras uppgiften att ersätta de skador som ett försäkringsbolag annars skulle svara för på grundval av en försäkring som den beviljat.

Vidare föreslås att ett maximalt belopp bestäms för de ersättningar som betalas ut i enlighet med det föreslagna ersättningssystemet. Ersättningen för ett och samma skadefall skall enligt förslaget kunna uppgå till högst 30 milj. mk. I fråga om två eller flera skadefall som anmälts under ett och samma kalenderår skall enligt förslaget i ersättning dock utbetalas sammanlagt högst 50 milj. mk.

I propositionen ingår även ett förslag till lag om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal.

De föreslagna lagarna träda i kraft tidigast ca nio månader efter att de har antagits och blivit stadfästa. Det föreslås att lagen om miljöskadeförsäkring inte skall tillämpas i fråga om ersättning för skada på grund av verksamhet som har bedrivits innan lagen trädde i kraft.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	DETALJMOTIVERING	10
ALLMÄN MOTIVERING	3	1. Lagförslagen	10
1. Nuläge	3	1.1. Lagen om miljöskadeförsäkring	10
1.1. Lagstiftning	3	1 kap. Tillämpningsområde . .	10
1.2. Antal miljöskador och kostnaderna för dessa	3	2 kap. Miljöskadeförsäkring . .	11
1.3. Lagstiftningen i utlandet och den internationella utvecklingen . . .	4	3 kap. Ersättningar	14
1.3.1. Sverige	4	4 kap. Särskilda stadganden . .	18
1.3.2. Andra länder	4	5 kap. Ikraftträdande	19
1.3.3. Europeiska gemenskapens rättsaktsprojekt	5	1.2. Lagen om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal	19
1.3.4. Europarådets miljöskadekonvention	5	2. Närmare stadganden	19
1.4. Bedömning av nuläget	5	3. Ikraftträdande	20
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	6	LAGFÖRSLAG	
2.1. Mål	6	1. Lag om miljöskadeförsäkring	20
2.2. De viktigaste förslagen	7	2. Lag om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal	25
3. Propositionens verkningar	8	BILAGA	
3.1. Ekonomiska verkningar	8	Parallelltext	
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	9	2. Lag om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal	26
3.3. Miljökonsekvenser	9		
4. Beredningen av propositionen	9		
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	9		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge**1.1. Lagstiftning**

Lagstiftningen gällande ersättandet av miljöskador har nyligen reviderats i Finland. En ny allmän lag om ersättning för miljöskador (737/1994) (nedan miljöskadelagen) trädde i kraft den 1 juni 1995. I och med lagen har de som lidit skada på grund av förorening av naturen fått ökade möjligheter till ersättning, eftersom ersättningsansvaret och kretsen ersättningsskyldiga har utvidgats.

Ersättningsansvaret enligt miljöskadelagen grundar sig på principen om strikt ansvar. Verksamhetsutövaren ansvarar oberoende av vållande för de miljöskador som hans verksamhet på ett visst område orsakar. För att förbättra de skadelidandes ställning har skyldigheten att visa orsakssambandet mildrats i miljöskadelagen. Sannolikhet skall godkännas som tillräckligt bevis för orsakssambandet mellan verksamheten och skadan. Den skadelidande skall dock utan ersättning få vissa störningar som kan anses skäliga.

I enlighet med miljöskadelagen bestäms ersättning för person- och sakskador enligt 5 kap. skadeståndslagen. Vidare stadgas att en ekonomisk skada som inte står i samband med en person- eller sakskada skall ersättas om skadan inte är ringa. Enligt miljöskadelagen ersätts också kostnader för avvärjande av skada och för återställande av den skadade miljön i sitt tidigare skick. Likaså ersätts kostnader som myndigheter har åsamkats på grund av åtgärder som avser avvärjande av skada och återställande av den skadade miljön.

Miljöskadelagen är subsidiär i förhållande till andra lagar. Detta innebär att lagen inte tillämpas på sådana skador beträffande vilkas ersättning har stadgats i andra lagar. Dyliga lagar är bl.a. trafikförsäkringslagen (279/1959) som gäller trafikskador, sjölagen (674/1994) som gäller skador orsakade av fartyg, atomansvarighetslagen (484/1972) som innehåller stadganden om atomskador samt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) som gäller olycksfall i arbete. Miljöskadelagen är en privaträttslig ersättningslag och därför gäller den inte heller ersättningar för miljöskador till den del lagen om oljeskyddsfonden (379/1974) stadgar om ersättning. Nämnade lag innehåller ett

särskilt ersättningssystem som upprätthålls av den offentliga makten, vilket dock inte åsidosätter ett av samma skador orsakat privaträttsligt ersättningsansvar.

1.2. Antal miljöskador och kostnaderna för dessa

Miljöförvaltningens statistiker innehåller information om antalet miljöskador. Dessutom har olika utredningar gjorts, bl.a. inom ramen för projektet för utredning och sanering av förorenade markområden (miljöministeriets miljöavdelnings memorandum 5/1994) och i form av utredningen Miljöolyckor i Finland 1989-1994 och kostnaderna för dem (miljöministeriets miljöavdelnings utredning 1/1995); i samband med sistnämnda kartlades inte oljeskador och förorenade markområden.

Sistnämnda utredning innehåller uppgifter om 252 olyckor, dvs. om 40-50 olyckor på årsnivå. De sammanlagda kostnaderna för olyckorna uppgick till 22 milj. mk, dvs. till ca 3,5 milj. mk årligen. Inemot hälften av olyckorna ägde rum inom industrin och ca 20 procent i samband med landtransporter. De största kostnadsposterna härrörde från utredandet av skadornas omfattning och av förstörandet av förorenat material eller marksubstans. Enligt utredningen har egentliga skadestånd för miljöskador betalats ut i jämförelsevis liten omfattning.

Antalet skadefall där skadevällaren varit okänd eller oförmögen att betala uppgick enligt utredningen till inalles 34, dvs. till i genomsnitt 5-6 per år. De kostnader på drygt 4,5 milj. mk som dessa skador orsakade måste samhället, dvs. staten och kommunerna betala. En tillförlitlig statistikföring av kostnaderna för miljöolyckorna försvåras på den grund att kostnaderna inte mäter den totala skada som orsakas miljön, utan snarare de tillgängliga resurserna och förhållandena. Någon ekonomisk "miljöskada" uppkommer inte alls, om det inte finns möjlighet att vidta exempelvis avvärjningsåtgärder till följd av brist på medel. Man kan därför anta att rengöringskostnaderna i sådana fall där skadevällaren varit okänd eller oförmögen att betala kunde vara betydligt högre och kvaliteten på rengöringsarbetet bättre, ifall tillräckligt medel hade funnits tillgängliga för dessa insatser.

1.3. Lagstiftningen i utlandet och den internationella utvecklingen

1.3.1. Sverige

I Sverige trädde miljöskadelagen i kraft den 1 juli 1986. De skadelidandes skydd har dessutom utvidgats genom en del andra system. I fråga om miljöskador som uppkommit innan miljöskadelagen trätt i kraft har ersättning betalats med anslag ur statsbudgeten.

Mot bakgrunden av att skadevällaren kan vara oförmögen att betala eller okänd eller att rätten till ersättning visar sig vara preskriberad har man försökt utveckla ersättningsskyddet. Detta har förverkligats genom införandet av en subsidiär, obligatorisk försäkring. Från den i 65-67 § miljöskyddslagen stadgade miljöskadeförsäkringen betalas ersättning till privatpersoner för person- eller sakskada. Om skadan orsakar en näringsidkare skada i näringsverksamheten, utbetalas ersättning endast när det är fråga om en enskild näringsidkare för vilken skadan kan anses få särskilt svåra ekonomiska konsekvenser. Försäkringen täcker därmed inte förmögenhetsskador eller kostnader som myndigheter har åsamkats för avvärjande och återställande. Försäkringens innehåll är preciserat i försäkringsvillkor som har godkänts av regeringen.

Skador som ansluter sig till bl.a. trafiken, arbetsförhållandena och den allmänna miljöföreningen omfattas inte av miljöskadeförsäkringen. De skadelidande har, beroende på vilken typ av skada det är fråga om, en självrisk som varierar mellan 500 och 5 000 kronor. I fråga om ersättningarna har dessutom vissa maximibelopp fastställts. Ersättningen kan uppgå till högst 5 milj. kronor vid en personskada och till högst 50 milj. kronor vid en sakskada. Dessutom gäller att för skador som anmälts under ett och samma försäkringsår, ansvaret är begränsat till 200 milj. kronor.

De som utövar sådan verksamhet som kräver tillstånd eller anmälan är skyldiga att bidra till finansieringen av försäkringen. De försäkringsskyldiga samt grunderna för försäkringspremierna anges i miljöskyddsförordningen. För försäkringssystemet svarar en försäkringspool - miljöskadekonsortiet - som består av fem svenska försäkringsbolag.

I Sverige arbetar man för närvarande med en omfattande revidering av miljölagstiftningen. Avsikten är att sammanföra huvud-

delen av den gällande miljölagstiftningen till en ny miljöbalk. I det huvudbetänkande av miljöbalksutredningen (SOU 1996:103) som avgavs sommaren 1996 föreslås bl.a. att miljöförsäkringssystemet utvidgas att gälla kostnader som myndigheter har åsamkats för avvärjande och iståndsättning (saneringsförsäkring). Avsikten är att reformen skall träda i kraft vid ingången av 1998.

1.3.2. Andra länder

Sverige är det enda landet där man har ett försäkringssystem genom vilket ersättning ges ut för uttryckligen sådana miljöskador där skadevällaren är okänd eller oförmögen att betala. I vissa länder har man infört obligatorisk miljöansvarsförsäkring eller påbörjat lagstiftningsprojekt som avser denna försäkringsform.

I Danmark publicerades 1992 betänkandet "Betænkning om erstatning for miljøskador". I betänkandet föreslogs en obligatorisk ansvarsförsäkring för vissa närmare definierade näringsgrenar. Avsikten var att ansvarsförsäkringen skulle täcka av verksamheten orsakade miljöskador upp till minst 10 milj. kronor - inom speciellt farliga branscher upp till 100 milj. kronor. Den föreslagna obligatoriska ansvarsförsäkringen har dock inte införts. Däremot har de danska organisationerna inom försäkringsbranschen och industrin utvecklat ett eget poolsystem för försäkrandet av miljöskador.

Från det danska frivilliga försäkringssystemet ersätts person- och sakskadorna, nödvändiga saneringskostnader samt kostnader för skadeutredningar. Skador som orsakats av sådana utsläpp som myndigheterna godkänner ersätts inte. Försäkringsbeloppet och självriskandelen bestäms särskilt för varje fall. Basförsäkringsbeloppet är 10 milj. kronor. Självrisken är i regel 100 000 - 200 000 kronor. Försäkringspoolens maximala ersättningskapacitet är 100 milj. kronor.

I Tyskland trädde en ny miljöansvarslag (Gesetz über die Umwelthaftung) i kraft vid ingången av 1991. Lagen påför vissa branscher ett strikt ansvar för skador som orsakats miljön. För ersättningsansvaret har dock fixerats en övre gräns som är 160 milj. DMK för personskador och 160 milj. DMK för förmögenhetsskador. Det lagstadgade ersättningsskyddet har effektiviserats genom försäkringstvång. Skyldiga att uppta ansvarsförsäkring är de företag som enligt lagen

(Bundesimmissionsschutzgesetz) är förpliktade att låta göra en säkerhetsanalys samt företag som behandlar vissa fasta ämnen eller som framställer på cellulosanitrat baserade målfärger och trycksvärta. Systemet har dock ännu inte trätt i kraft, eftersom försäkringsbolagen är osäkra på hur försäkringen skall prissättas och vilken omfattning försäkringskyddet skall ha.

1.3.3. Europeiska gemenskapens rättsaktsprojekt

Europeiska gemenskapernas kommission lade den 1 september 1989 fram förslag till ett direktiv om ersättningsansvar för skada orsakad av avfall (Proposal for a Council directive on Civil Liability for Damage Caused by Waste). Kommissionen såg över förslaget år 1991. De centrala principerna i förslaget går ut på att den som producerar avfall skall ha strikt ersättningsansvar samt vara skyldig att ha en gällande försäkring eller säkerhet med tanke på ersättningsansvaret. Beredningen av förslaget har sedermera avbrutits.

Den 17 mars 1993 publicerade kommissionen en diskussionspromemoria (Green Paper on Remedying Environmental Damage) gällande miljöansvaret. I promemorian behandlas de principer som kan läggas till grund för ersättningsansvaret vid miljöskador, ansvarsregleringen i Europeiska unionens medlemsstater, USA och Japan samt de positiva och negativa aspekterna i den redan existerande lagstiftningen. I promemorian diskuteras såväl det primära ersättningsansvaret som det kompletterande subsidiära systemet. EG:s eventuella förslag till rättsakter gällande miljöansvaren torde bli baserade på denna promemoria och på den därmed förknippade debatten. Eftersom det antagligen blir fråga om högst en minimiharmonisering, som inte lägger hinder i vägen för en strängare nationell reglering, torde den förestående gemenskapslagstiftningen inte medföra stora behov av ändringar i den finländska miljöskadelagstiftningen.

1.3.4. Europarådets miljöskadekonvention

Efter beredning i Europarådet undertecknades 1993 i Lugano en konvention om civilrättsligt skadeståndsansvar för skador till följd av miljöfarlig verksamhet (Convention on Civil Liability for Damage Resulting

from Activities Dangerous to the Environment; nedan Luganokonventionen). Finland har undertecknat Luganokonventionen, men än så länge inte ratificerat den.

Luganokonventionen gäller enbart sådana miljöskador som orsakats av i konventionen närmare preciserade farliga verksamheter, såsom utsläpp av farliga kemikalier i miljön, genetiskt omvandlade organismer och skador relaterade till avfallshanteringsverk. Konventionen grundar sig på principen om strikt och obegränsat ansvar. I artikel 12 i Luganokonventionen förutsätts att varje part skall säkerställa att de som bedriver farlig verksamhet på dess territorium åläggs att delta i en finansiell säkerhetsplan eller att ha och bibehålla en finansiell garanti upp till en viss nivå för täckandet av skadeståndsansvaret enligt konventionen.

1.4. Bedömning av nuläget

Miljöskadelagen har utvidgat ersättningsansvaret på olika sätt och den har även förbättrat de skadelidandes situation. Lagen garanterar dock inte alltid att ersättning beviljas, trots att en miljöskada som ägt rum i princip omfattas av lagens tillämpningsområde. Utfåendet av ersättning med stöd av miljöskadelagen förutsätter att det kan utredas vem som är ersättningsskyldig och att ersättning kan drivas in hos den skyldiga. Om någotdera kravet inte kan uppfyllas, kan den skadelidande inte få ersättning i praktiken.

I miljöskadelagen avsedd ersättningsskyldighet föreligger om det kan påvisas att orsakssambandet mellan verksamheten och skadan är sannolikt. Orsakssambandet kan inte påvisas om den verksamhetsutövare som orsakat skadan förblir okänd. Om tillräcklig utredning beträffande den ersättningsskyldige inte finns att tillgå, kan den skadelidande i enlighet med gällande rätt inte få ersättning.

En skadelidande kan gå miste om ersättning också på den grund att ersättningen inte kan drivas in hos den ersättningsskyldige. Oförmåga att betala kan framgå antingen i form av verksamhetsutövarens konkurs eller såsom annan form av insolvens. Vid en konkurs saknar skadeståndsfordringar förmånsrätt, vilket innebär att indrivningen av sådana fordringar i samband med en konkurs i regel inte lyckas. Om den ersättningsskyldige är oförmögen att betala kan den skadeli-

dande kräva ersättning hos den försäkringsgivare som meddelat den ersättningsskyldige ansvarsförsäkring. På basis av ett företags normala ansvarsförsäkring ersätts av företaget orsakade plötsliga och oförutsedda miljöskador upp till ett avtalat försäkringsbelopp. Eftersom antalet ansvarsförsäkringar gällande miljöskador som uppstår långsamt än så länge är mycket få, är det frivilliga försäkringsskyddet inte ägnat att i nämnvärd grad förbättra de skadelidandes ställning.

Den skadelidandes ställning är bättre om han kan få ersättning med stöd av en speciallag, enligt vilken sådana sammanslutningar som bedriver verksamhet som orsakar miljöolägenheter är skyldiga att uppta försäkring. Exempelvis atomansvarighetslagen är en sådan lag. Om ersättningsansvaret grundar sig uteslutande på miljöskadelagen, kan ersättning erhållas endast av den ersättningsskyldige eller från en ansvarsförsäkring som en försäkringsgivare eventuellt beviljat honom.

Enligt ovan i punkt 1.2. nämnda utredning som miljöministeriet låtit utföra i fråga om kostnader föranledda av miljöolyckor, ägde under åren 1989-1994 sammanlagt 34 sådana miljöskador rum i Finland som hade orsakats av okända eller medellösa personer. De kostnader på drygt 4,5 milj. mk som dessa skador orsakade blev kommunerna och staten tvungna att betala. Inom ramen för utredningen uppskattades inte det antal fall som lämnades oskötta på grund av att de behövliga medlen saknades. På basis av uppgifter som de kommunala myndigheterna gett kan man anta att miljöskador av detta slag oftast åtgärdas till så låga kostnader som möjligt och att en grundlig iståndsättning sällan görs. Om dessa fall hade tagits ordentligt om hand, hade avvärjningskostnaderna också varit betydligt högre, rentav mångdubbla. Ett subsidiärt system för ersättning av miljöskador skulle vara ägnat att påskynda inledandet av avvärjningsåtgärderna vid miljöolyckor och att förbättra miljöns tillstånd i framtiden.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål

Målet med förslaget är att skapa ett ersättningssystem som skall komplettera det primära ansvar som en skadevållare har i enlig-

het med miljöskadelagen, varvid det föreslagna systemet är avsett att garantera ersättning för förlust av förmåner och för kostnader orsakade av miljöskador även i sådana fall där ersättning inte kan beviljas i enlighet med miljöskadelagen. Ett subsidiärt ersättningssystem kan i princip grunda sig på antingen en fondmodell baserad på obligatoriska avgifter eller på ett försäkringssystem baserat på obligatorisk försäkring. Vid beredningen av denna proposition har de positiva och negativa faktorerna i fråga om båda dessa alternativ dryftats. Orsaken till att man stannat för att den som bedriver sådan verksamhet som är skadlig för miljön skall vara skyldiga att uppta försäkring är närmast den, att försäkringsmodellen i administrativt hänseende är lättare och flexiblere än fondalternativet. Försäkringsmodellen är också lagtekniskt en mindre komplicerad och snabbare lösning än fondmodellen, eftersom sistnämnda skulle kräva att en fond som står utanför statsbudgeten upprättas och att den med fonden förknippade lagen behandlas i grundlagsordning.

Ett förbättrat ersättningsskydd för dem som blir lidande på grund av miljöskador är viktigt framför allt i sådana fall, där ersättningen inte kan drivas in hos den ersättningsskyldige. En miljöskada kan komma i dagen först när en lång tid förflutit sedan den skadevållande händelsen ägt rum. Den ersättningsskyldige kan ha blivit insolvent eller den ersättningsskyldiga sammanslutningen kan ha hunnit upplösas. Vidare är det möjligt att det inom riskbenägna sektorer finns vårdslöst skötta och mindre solventa företag som löper större risk än genomsnittet att orsaka miljöskador som förblir oersatta.

För det andra är det meningen att ersättning skall betalas från den föreslagna försäkringen då det inte kan utredas vem som är ersättningsskyldig. Det är viktigt att ersättningsskyddet förbättras, eftersom frågorna kring orsakssambandet kan vara utomordentligt komplicerade i samband med miljöskador. Den industriella utvecklingen har lett till ökad risk för miljöskador. Oberoende av miljötillstånden och tillsynssystemen går det inte alltid att utreda vem som är ersättningsskyldig. Från den skadelidandes synpunkt är det i många fall oskäligt att han går miste om ersättning på den grund att det varit svårt att reda ut bakgrunden till skadans uppkomst.

Ävsikten med förslaget är dels att förbättra

rättsskyddet för dem som lidit ekonomisk eller annan direkt skada, dels att underlätta och påskynda avvärjningen av miljöskador och återställandet av den skadade miljön i sådana fall där kostnaderna för rengöringen av miljön annars skulle påföras samhället. Förslaget avser att iaktta upphovsprincipen - dvs. en av de centrala principerna inom miljövården - på ett solidariskt sätt, eftersom avsikten är att de som bedriver miljöfarlig verksamhet gemensamt skall finansiera ersättningssystemet.

2.2. De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås att en lag om miljöskadeförsäkring stiftas. Enligt bestämmelsen om lagens tillämpningsområde är avsikten att lagen skall tillämpas i fråga om ersättning för i lagen om ersättning för miljöskador avsedda miljöskador samt för kostnader för avvärjande och återställande som i Finland utövad verksamhet har förorsakat i Finland. En förutsättning för tillämpande av den föreslagna lagen är dessutom att ovan avsedda ersättning inte har kunnat drivas in hos den som är ansvarig för skadan och att ersättning inte går att få genom dennes ansvarsförsäkring eller att det inte har kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig. Enligt förslaget skall lagen dock inte gälla sådana av olja orsakade miljöskador som kan ersättas med stöd av lagen om oljeskyddsfonden.

Det föreslås att sådana privaträttsliga sammanslutningar vilkas verksamhet är förenad med väsentlig risk för miljöskada eller vilkas verksamhet generellt orsakar miljöolägenhet, skall vara skyldiga att uppta försäkring för den händelse att en skada inträffar som är ersättningsgill enligt den föreslagna lagen. Avsikten är att närmare stadganden om verksamheter som medför skyldighet att uppta försäkring skall ingå i en förordning. Skyldigheten att teckna försäkring skall vara beroende av sammanslutningens eller inrättningens näringsgren och dess storlek, som bestäms på basis av omsättningen. Avsikten är att de minsta företagen lämnas utanför det föreslagna systemet. Det föreslås att de regionala miljöcentralerna skall övervaka att skyldigheten att teckna försäkring iakttas.

Avsikten är att den föreslagna försäkringen skall upptas hos ett försäkringsbolag som verksamhetsutövaren själv väljer och som bedriver försäkringsrörelse i enlighet med

den föreslagna lagen. Enligt förslaget skall de försäkringsbolag som beviljar miljöskadeförsäkringar tillhöra en Miljöförsäkringscentral, vars uppgift skall vara att handha all utbetalning av ersättningar och att även i övrigt på försäkringsbolagens vägnar sköta ersättningsverksamheten på det praktiska planet vad gäller sådana skador som centralens medlemmar svarar för tillsammans. Avsikten är att de försäkringsbolag som är medlemmar i centralen skall svara gemensamt för miljöskador även i sådana fall, där det inte kan utredas vem som är ersättningskyldig eller där den ersättningskyldige är oförmögen att betala eller inte har haft i lagen avsedd försäkring. I dessa fall skulle det vara omöjligt att hänföra ersättningsanspråket till någon viss försäkring. Ett bolag som är medlem i centralen föreslås även annars ha möjlighet att låta centralen ersätta även sådana skador som centralen kan svara för på basis av försäkring som denna har beviljat.

Enligt förslaget skall från miljöskadeförsäkringen ersättas i miljöskadelagen avsedda miljöskador jämte skäliga och nödvändiga utredningskostnader samt kostnader för avvärjande och återställande. Sådan ersättning för framtida skador som nämns i miljöskadelagen skall dock inte betalas från försäkringen. Enligt förslaget skall försäkringsgivaren inte heller ha sådan inlösningskyldighet som avses i miljöskadelagen. Förslaget innebär sålunda att ersättningar betalas ut i betydligt större omfattning än i Sverige, där systemet enligt huvudregeln täcker enbart skadelidande privatpersoners person- och sakkador.

De ersättningar som betalas ut med stöd av den föreslagna lagen skall ha i lagen fastställda maximigränser. Det föreslås att i ersättning för ett och samma försäkringsfall skall kunna utbetalas högst 30 milj. mk. Vidare föreslås att i ersättningar för två eller flera försäkringsfall som anmälts under ett och samma kalenderår skall betalas ut sammanlagt högst 50 milj. mk. Avsikten är att Miljöförsäkringscentralen centraliserat skall följa med hur ersättningsbeloppet tillväxer under en och samma försäkringsperiod samt observera när maximigränsen uppnås.

Eftersom beloppet av försäkringsgivarens risker bör kunna uppskattas på ett skäligt sätt, är en begränsning av det maximala ersättningsbeloppet nödvändig av försäkringsmatematiska orsaker. Ovan nämnda maxima-

la ersättningsbelopp grundar sig på en uppskattning av de finländska försäkringsbolagens gemensamma risktäckningskapacitet. Högre försäkringsbelopp än de som föreslagits skulle förutsätta återförsäkring på den internationella marknaden. Återförsäkrarna förhåller sig synnerligen reserverat till miljöskaderisker. Det är därför mycket osannolikt att de utländska återförsäkringsbolagen skulle vara villiga att medverka i systemet. Inte ens i Sverige har man i detta sammanhang gått in för återförsäkring utomlands, och detta trots att miljöskadeförsäkringen i Sverige omfattar en betydligt mindre ersättningskrets jämfört med vad som nu föreslås i Finland.

Enligt förslaget skall den skadelidande även ha en självrisk. Om den skadelidande är en fysisk person skall till denne inte betalas ut ersättningar som understiger 2 000 mk. För sammanslutningars del föreslås den nedre gränsen löpa vid 20 000 mk. Avsikten med införandet av bestämmelsen om självrisk är att reducera de kostnader som avsluter sig till utredandet av små skador.

Det föreslås att lagen dessutom skall innehålla bestämmelser om den skadelidandes medverkan till skadans uppkomst samt skyldighet att agera och lämna utredning, även som bestämmelser om framställande av ersättningsanspråk och om preskription samt bestämmelser om utbetalning av ersättning. Dessutom föreslås en bestämmelse om att ersättningssystemet skall samordnas med ersättningssystemen enligt andra lagar; enligt bestämmelsen skall ett belopp som betalats ut med stöd av en annan lag dras av från en ersättning enligt den nu föreslagna lagen om miljöskadeförsäkring. Ytterligare föreslås att försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen, om någon av dem har betalat ersättning, skall ha regressrätt gentemot den som är ansvarig för skadan intill det belopp som försäkringsgivaren eller centralen har betalat ut i ersättning.

Den föreslagna lagen avses inte ha retroaktiv verkan i något som helst avseende, dvs. att ersättning inte kan sökas för sådana gamla skador som har ägt rum innan lagen trädde i kraft, även om skadan skulle yppa sig först efter ikraftträdandet. Lagen föreslås därmed gälla enbart miljöskador som är en följd av verksamhet som bedrivs efter att lagen trätt i kraft.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

I propositionen föreslås inte sådana nya myndigheter eller organ som skulle ha statsekonomiska verkningar. Enligt förslaget skall de regionala miljöcentralerna tillse att de företag som är skyldiga att uppta försäkring har fullgjort denna plikt. Denna nya uppgift som påförs de regionala miljöcentralerna leder dock inte till att centralernas kostnader ökar i nämnvärd utsträckning. Förslaget innebär att statens skatteintäkter kan antas öka i någon mån, eftersom det i enlighet med lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966) i fråga om den försäkringspremie som föreslås i lagen skall betalas 22 % skatt till staten.

Avsikten är att social- och hälsovårdsministeriet inom ramen för den normala försäkringstillsynen skall övervaka de försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse enligt den nya lagen samt den nya Miljöförsäkringscentralen. Detta antas dock inte orsaka staten extra kostnader, eftersom kostnaderna för försäkringsinspektionen med stöd av lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944) uppbärs hos försäkringsbolagen i form av en avgift.

Kostnaderna för den Miljöförsäkringscentral och miljöförsäkringsnämnd som nämns i lagförslaget avses bli täckta med miljöförsäkringspremier, vilket innebär att dessa nya organ inte bedöms orsaka staten extra kostnader.

Enligt förslaget skall de sammanslutningar vilkas verksamhet är förenad med väsentlig risk för miljöskada eller vilkas verksamhet generellt medför olägenheter för miljön, uppta en miljöskadeförsäkring i enlighet med den nya lagen. Tillgänglig statistik och preliminära beräkningar ger vid handen att antalet företag som är skyldiga att teckna försäkring uppgår till ca 4 500, om skyldigheten begränsas till att gälla företag vilkas omsättning när det gäller verksamhet som avses ovan överstiger 5 milj. mk. Detta innebär att man i ovan nämnda omsättning för flerbranschföretagens del exkluderar den del av omsättningen som avser enheter vilka inte bedriver i lagen och förordningen angiven miljöfarlig verksamhet.

Det föreslås att beloppet av försäkringspremien skall bestämmas på basis av dels företagets storlek, som enligt förslaget definieras utgående från omsättningen i fråga om verksamhet enligt den föreslagna lagen, dels av hur miljöfarlig verksamheten är. Om det årligen i försäkringspremier uppbärs exempelvis 20 milj. mk, blir den genomsnittliga premien ca 4 300 mk per företag. Enligt preliminära uppskattningar antas premiebeloppet röra sig mellan ca 2 000 mk och 300 000 mk beroende på företagets omsättning och bransch. Det är omöjligt att exakt bedöma hur stor premien kan tänkas bli, eftersom det är fråga om ett nytt system och om en risk som är svår att förutse. Det bör dock observeras att det maximala ersättningsbelopp som bestäms för ersättningarna under alla omständigheter kommer att sätta en gräns för det maximala premiebeloppet.

Det går inte att på förhand noggrant bedöma vilka rörelsekostnader det nya försäkringssystemet kommer att orsaka försäkringsbolagen. Kostnaderna koncentreras dock till systemets etableringsskede.

3.2. Verknings i fråga om organisation och personal

Propositionens verkningar i fråga om organisation och personal bedöms vara små. Vid verkställigheten av den föreslagna lagen kommer de privata försäkringsbolagen och den Miljöförsäkringscentral som dessa bildar att ha en central roll. Förslaget medför inget behov av nya myndigheter. Social- och hälsovårdsministeriet samt de regionala miljöcentralerna får nya uppgifter i fråga om tillsynen över att lagen iakttas, men dessa uppgifter kan skötas med hjälp av den befintliga personalen. Avsikten är att statsrådet för tre år i sänder skall tillsätta en miljöförsäkringsnämnd som skall ha till uppgift att ge rekommendationer om ersättning för miljöskador.

3.3. Miljökonsekvenser

Målet med den lagstiftning som avser ersättning för miljöskador är inte att på förhand förhindra att skador uppkommer eller att ombesörja att skador avvärjs och att miljön återställs. Införandet av ett subsidiärt system för ersättning av miljöskador skulle dock vara ägnat att förbättra myndigheternas möjligheter att effektivt avvärja skador i så-

dana fall där skadevällaren är okänd eller medellös. Utredandet och avvärjandet av denna typ av skadefall har blivit lidande på grund av bristen på medel. Ett tryggnade av finansieringen av avvärjningsinsatserna med hjälp av ett obligatoriskt försäkringssystem skulle därmed vara ägnat att i framtiden förbättra miljöns tillstånd.

4. Beredningen av propositionen

I det betänkande (KB 1993:35) som den av miljöministeriet tillsatta miljöekonomikommissionen avlät utreddes möjligheterna att utveckla ett subsidiärt system för ersättning av miljöskador. Sedan kommissionen avlätit sitt betänkande tillsatte miljöministeriet den 8 oktober 1993 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att med utgångspunkt i beredningen i miljöekonomikommissionen framlägga förslag till ett subsidiärt system för ersättning av miljöskador jämte behövlig finansiering. Arbetsgruppens mandatid förlängdes i december 1994 och maj 1995. Samtidigt preciserades uppdraget så, att det subsidiära systemet för ersättning av miljöskador skulle grunda sig på en obligatorisk försäkring, för vilken försäkringspremierna skulle uppbäras hos de verksamhetsutövare som orsakar risk för miljöskador. Sitt förslag gällande subsidiär miljöförsäkring lämnade arbetsgruppen till miljöministeriet den 20 juni 1995.

Miljöministeriet begärde utlåtanden om arbetsgruppens betänkande av de centrala myndigheterna samt ett antal organisationer och andra sammanslutningar. Regeringens proposition grundar sig på arbetsgruppens betänkande jämte utlåtanden. Propositionen har beretts i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

I Europeiska unionen regleras skadeförsäkringsverksamheten av det s.k. tredje skadeförsäkringsdirektivet (92/49/EEG). Enligt direktivet får medlemsstaterna inte anta bestämmelser med krav på förhandsgodkännande av försäkringspremier eller försäkringsvillkor. För att försäkringsbolagen skall vara bundna av de bestämmelser som gäller försäkringens substans, skall angående detta till alla delar bestämmas i lag. Vid beredningen av propositionen har dessa och de

övriga bestämmelserna i direktivet beaktats.

En förutsättning för ratificeringen av Luganokonventionen är att man inrättar ett försäkrings- eller säkerhetssystem avsett för dem som bedriver miljöfarlig verksamhet. Den föreslagna lagen om subsidiär miljöskadeförsäkring kommer att uppfylla den förpliktelse som artikel 12 i Luganokonventionen påför konventionsländerna. Konventionen kan till denna del ratificeras omedelbart efter att lagen blivit stadfast. Inget medlems-

land har än så länge ratificerat konventionen.

Ett samgarantisystem som gäller vissa lagstadgade försäkringar trädde i kraft i början av år 1997. Genom detta tryggas ersättning då försäkringsbolaget går i konkurs eller försätts i likvidationstillstånd. En separat undersökning av behovet att utsträcka samgarantisystemet till miljöskadeförsäkringen görs senare.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om miljöskadeförsäkring

1 kap. Tillämpningsområde

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Paragrafen skall ange de förutsättningar under vilka den föreslagna lagen tillämpas. Med miljöskada skall i lagen avses detsamma som avses med detta begrepp i miljöskadelagen. Sålunda kan ersättning komma i fråga endast när det gäller sådana skador som enligt miljöskadelagen är ersättningsgilla. I miljöskadelagen stadgas att ersättning för person- och sakskador bestäms enligt 5 kap. skadeståndslagen. Dessutom betalas ersättning för sådan ekonomisk skada som inte står i samband med en person- eller sakskada, om skadan inte är ringa. Den skadelidande skall dock utan ersättning tåla vissa störningar som kan anses skäliga. Fastän också kostnader för avvärijande och återställande skall enligt 6 § miljöskadelagen ersättas, föreslås dessa kostnader för klarhetens skull bli särskilt nämnda i paragrafens 1 mom. Ersättning skall dessutom förutsätta att skadan är en följd av verksamhet som utövats i Finland och att skadan har uppkommit i Finland. I lagförslaget 12 § finns närmare stadganden om bestämmande av ersättning.

Enligt förslaget skall det subsidiära försäkringssystemet inte omfatta sådana skador som inte är ersättningsgilla enligt miljöskadelagen. Miljöskadelagen gäller inte sådana skador beträffande vilkas ersättande stadgas i någon annan lag. Beträffande dylika skador som ligger utanför miljöskadelagens tillämpningsområde stadgas i exempelvis atomanvarsighetslagen, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). I

lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920) samt i vattenlagen (264/1961) stadgas särskilt om de skador som ersätts enligt miljöskadelagen.

I paragrafens 1 mom. definieras de situationer i vilka lagen tillämpas. Ersättning skall för det första betalas i det fallet att den skadelidande inte har kunnat driva in ersättningen eller en del av den hos den ersättningskyldige, dvs. den som enligt miljöskadelagen ansvarar för skadeersättningen. Enligt 67 § lagen om försäkringsavtal (543/1994) har den skadelidande vid ansvarsförsäkring rätt att kräva ersättning direkt av försäkringsgivaren, om den försäkrade har försatts i konkurs eller annars är insolvent. Därför skall utbetalning av ersättning enligt den föreslagna lagen dessutom förutsätta att ersättning inte kan fås från en ansvarsförsäkring som den ersättningskyldige har tagit.

Avsikten är att man med den ersättningskyldiges oförmåga att betala skall jämställa de situationer, där skadeersättningen i enlighet med de allmänna principerna inom skadeståndsrätten har jämkats på grundval av den ersättningskyldiges ekonomiska ställning. Avsikten är att ersättning skall kunna betalas från försäkringen till den del skadeersättningen har sänkts. Det föreslagna systemet garanterar att den skadelidande också i dessa fall får full ersättning. Om jämkning av en ersättning har grundat sig på någon annan omständighet än den ersättningskyldiges ekonomiska ställning, skall ersättning inte betalas med stöd av denna lag. Om såväl den ersättningskyldiges ekonomiska ställning som andra omständigheter har inverkat på jämkningen, blir man vid bestämmandet av ersättningen tvungen att bedöma till vilken del jämkningen

har grundat sig på den ersättningsskyldiges ekonomiska ställning. Avsikten är inte att det subsidiära ersättningsskydd som avses i den föreslagna lagen skall beaktas såsom en omständighet vilken gynnar jämkning i jämningsprövning enligt miljöskadelagen. Ett särskilt stadgande om hur den skadeli- dandes medverkan inverkar på ersättningens storlek skall ingå i lagens 14 §.

För det andra skall i lagen avsedd ersätt- ning också utbetalas i sådana fall där det inte har kunnat utredas vem som är ersätt- ningsskyldig. Beträffande sättet för skadans uppkomst skall dock finnas tillräcklig känne- dom för konstaterandet av att det är fråga om en i miljöskadelagen avsedd miljöskada. Avsikten är inte att det med stöd av lagen skall betalas ersättning för sådana allmänna miljöföroreningar eller andra skador som inte på det sätt som stadgas i 1 § miljöska- delagen har orsakats genom verksamhet på ett bestämt område.

För miljöskador som orsakats av olja kan ersättning betalas med stöd av lagen om oljeskyddsfonden. Nämnda lag utesluter dock inte det privaträttsliga ersättningsansvar som är en följd av samma skador, för oljes- kyddsfonden har i fråga om ersättning som den betalat ut regressrätt gentemot den som orsakat skadan. Genom lagen om oljes- kyddsfonden infördes ett subsidiärt ersätt- ningssystem som gäller föroreningsskador orsakade av olja. Det på obligatorisk försäk- ring baserade ersättningssystemet behöver därför inte omfatta oljeskador. Det föreslås följaktligen att i paragrafens 2 mom. skall stadgas att sådana miljöskador som kan ersättas med stöd av lagen om oljeskyddsfon- den inte ersätts enligt denna lag. Detta in- nebär också att oljeskyddsfonden inte i fråga om ersättning som den betalat ut skall ha regressrätt i förhållande till ersättningssyste- met i enlighet med den föreslagna lagen.

2 kap. Miljöskadeförsäkring

2 §. *Försäkringsskyldighet.* Avsikten är att det föreslagna ersättningssystemet skall finansieras med försäkringspremier och att dessa skall betalas av sammanslutningar vil- kas näringsgren är förenad med en risk för miljöskada som är större än normalt. Enligt paragrafen bestäms försäkringsskyldigheten utgående från om sammanslutningens verk- samhet är förenad med väsentlig risk för miljöskada eller om verksamheten generellt

medför olägenheter för miljön.

Det föreslås att närmare stadganden om försäkringsskyldigheten skall ingå i en för- ordning. Enligt den förordning som skall ges om de försäkringsskyldiga verksamheterna skall skyldigheten att uppta försäkring be- stämmas utgående dels från den näringsgren företaget tillhör, dels från omsättningen. I förordningen skall på basis av Statistikcen- tralens näringsgrensindelning de näringsgre- nar bli definierade som anses omfatta sådana företag som är skyldiga att uppta miljöska- deförsäkring.

Det har ansetts ändamålsenligt att lämna de minsta företagen utanför försäkringssyste- met, eftersom kostnaderna för upprätthållan- det av systemet för de små företagens del skulle bli oproportionerligt dyrt i relation till den inplutna premieinkomsten. Därför före- slås att i förordningen stadgas att försäk- ringsskyldiga är endast de sammanslutningar vilkas omsättning under den räkningspe- riöd som föregick den senaste uppgick till minst 5 milj. mk per år. Omsättningen före- slås härvid ange företagets storlek, eftersom den bäst kan anses återspegla omfattningen av företagets verksamhet och de risker som denna kan förorsaka miljön.

3 §. *Tillsyn över försäkringsskyldighe- ten.* De regionala miljöcentralerna skall ut- öva tillsyn över att försäkringsskyldigheten iakttas, på det sätt som bestäms närmare i förordning. Tillsynsmedlen skall bestå i en anmärkning vid utebliven försäkring och an- mälan av uppdagade brister till Miljöförsäk- ringscentralen. Miljöförsäkringscentralen skall kunna bestämma att en sammanslut- ning som underlåtit att betala sin försäk- ringspremie skall betala en gottgörelse, om vilken avses bli stadgat i 9 §. Den regionala miljöcentralen skall ha rätt att för sin tillsyn- suppgift av verksamhetsutövarna och av Miljöförsäkringscentralen få upplysningar om gällande miljöskadeförsäkringar.

4 §. *Försäkringsgivare.* I lagen avsedd försäkringsgivare skall kunna vara ett sådant finstkt försäkringsbolag som har i lagen om försäkringsbolag (1062/1979) avsedd kon- cession samt sådana försäkringsbolag som avses i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995). Enligt förslaget förutsätts att bolaget i fråga har rätt att i Finland bedriva försäkringsrörelse som hör till skadeförsäk- ringsklass 13. Stadgandet ställer inte hinder för att flera försäkringsbolag tillsammans beviljar försäkring för uppnående av ett till-

räckligt försäkringsbelopp.

Eftersom den föreslagna miljöförsäkringen är obligatorisk, måste det säkerställas att varje försäkringsskyldig har möjlighet att få en försäkring och att hålla den i kraft. Därför föreslås att i 2 mom. intas ett stadgande om skyldigheten att bevilja försäkring. Enligt stadgandet skall ett försäkringsbolag som bedriver i den föreslagna lagen avsedd försäkringsrörelse inte få vägra att bevilja miljöskadeförsäkring. När ett försäkringsbolag har anslutit sig som medlem till den Miljöförsäkringscentral som avses bli grundad och har börjat bevilja försäkringar enligt den föreslagna lagen, skall bolaget i fråga vara skyldigt att bevilja försäkring i enlighet med stadgandet i 2 mom. Om ett försäkringsbolag säger upp de försäkringar som det beviljat och upphör att bedriva försäkringsrörelse enligt den föreslagna lagen, skall det självfallet inte längre vara skyldigt att bevilja försäkring.

5 §. *Försäkringsgivarens ansvar och försäkringsperioden.* En skada skall ersättas från den av försäkringsgivaren beviljade miljöskadeförsäkringen i det fall att ersättningen inte kan drivas in hos den ersättningsskyldige och ingen ersättning fås på basis av en ansvarsförsäkring som denne eventuellt har tagit. Det skall dessutom förutsättas att anspråk på ersättning för skadan har framställts under försäkringsperioden. Efter det att försäkringsperioden har löpt ut, bärs ansvaret för den anmälda skadan av en ny försäkringsgivare eller av de försäkringsbolag som är medlemmar i Miljöförsäkringscentralen. Centralens medlemsbolag skall på basis av den föreslagna lagen ansvara för en ersättningsskyldig miljöskada bl.a. när den försäkringsskyldige har underlåtit att teckna försäkring eller när försäkringsskyldigheten upphör.

Försäkringsperioden skall enligt 2 mom. vara ett kalenderår. Om en försäkring träder i kraft mitt under ett kalenderår, skall den första försäkringsperioden upphöra vid utgången av det pågående kalenderåret.

6 §. *Miljöförsäkringscentralen och dess medlemmars ansvar.* För skötseln av ärenden som är gemensamma för de försäkringsbolag som beviljar miljöskadeförsäkringar finns enligt det föreslagna 1 mom. Miljöförsäkringscentralen. Medlemmar i centralen är alla försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt den föreslagna lagen. Centralens medlemmar skall på det sätt som

anges i centralens stadgar svara för de kostnader som föranleds av centralens verksamhet. Detta gäller både de kostnader som förvaltningen av centralen förorsakar och ansvaret för de ersättningar som centralen på basis av den föreslagna lagen skall stå för.

Enligt paragrafens 2 mom. skall centralen bära gemensamt ansvar för de skador som lagen omfattar i det fall att den ersättningsskyldige inte har någon gällande försäkring enligt denna lag och ersättning inte kan drivas in hos den ersättningsskyldige eller på basis av dennes eventuella ansvarsförsäkring. Avsaknaden av en försäkring kan vara en följd av att den ersättningsskyldige inte är skyldig att uppta försäkring, att tecknandet av försäkring har försummats eller att den ersättningsskyldiges i den föreslagna lagen avsedda miljöfarliga verksamhet har upphört, varvid också försäkringen upphört att vara i kraft. Avsikten är att centralen skall ersätta en skada också i det fallet att det inte kan utredas vem som är ersättningsskyldig. Centralen skall således alltid ersätta en skada i sådana fall, där skadan i fråga inte ersätts med stöd av en enskild försäkring. Den inbördes ansvarsfördelningen mellan centralens medlemsbolag skall i fråga om ovan nämnda skador preciseras i en särskild överenskommelse som träffas medlemsbolagen emellan.

Ett av Miljöförsäkringscentralens medlemsbolag skall enligt 3 mom., om det så önskar, kunna på centralen överlåta skötseln av de skadefall som medlemsbolaget ansvarar för på basis av en försäkring som det beviljat. Detta vore nödvändigt också i den mån som försäkringsbolaget har beslutat återförsäkra en del av sin risk medlemsbolagen emellan.

Avsikten är att centralen skall använda försäkringsgivarens rätt att föra talan vid en eventuell rättegång när det gäller sådana ersättningsärenden som den sköter för försäkringsgivarens räkning. Centralen vore på så vis svarande vid eventuella skadeersättningsrättegångar i fråga om alla de skador som den ersätter. Koncentreras skötseln av ersättningsverksamheten i praktiken till centralen, kan man bl.a. åstadkomma en så enhetlig ersättningspraxis som möjligt och effektivt övervaka när det i 15 § angivna maximala ersättningsbeloppet för en enskild försäkringsperiod har fyllts. Centralens medlemsbolag skall därför meddela centralen också om de ersättningar som de själva har betalat.

Om denna skyldighet skall bestämmas i centralens stadgar.

7 §. *Miljöförsäkringscentralens förvaltning samt tillsynen över centralen.* Enligt förslaget skall beslutanderätten i Miljöförsäkringscentralen utövas av allmänna mötet och styrelsen. Eftersom de försäkringsbolag som är medlemmar i centralen svarar för vissa i lagen avsedda ersättningar på basis av den ansvarsfördelning som man på förhand kommit överens om, skall varje medlemsbolag vid allmänna mötet ha lika stor andel av det sammanlagda röstetalet som medlemmens ansvarsandel utgör på grundval av centralens stadgeenliga ansvarsfördelning då andelen räknas mellan de närvarande medlemmarna. Centralens styrelse skall utses av allmänna mötet och ha minst fyra och högst sex medlemmar, beroende på vad som närmare bestäms i centralens stadgar.

Skötseln av centralens uppgifter förutsätter en tillförlitlig och sakkunnig revision. Enligt förslaget skall centralen därför ha två av allmänna mötet utsedda revisorer som skall vara av Centralhandelskammaren godkända revisorer eller revisionssammanslutningar.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall Miljöförsäkringscentralen ha en delegation, vars uppgift är att upprätthålla samarbetet mellan medlemsbolagen och de olika intressegrupperna inom miljöskadeförsäkringen. Avsikten är att delegationen vid behov bl.a. skall ge utlåtanden i principiella och centrala frågor som gäller miljöskadeförsäkringen samt ta initiativ i syfte att utveckla försäkringen.

Beträffande centralens förvaltning och medlemmarnas förpliktelser gentemot centralen skall bestämmas närmare i Miljöförsäkringscentralens stadgar. Eftersom centralen kommer att ha en viktig ställning i det föreslagna försäkringssystemet, skall centralens stadgar fastställas av vederbörande ministerium.

Enligt 2 § 2 mom. föreningslagen (503/1989) tillämpas denna lag på lagstadgade föreningar endast i den mån så stadgas särskilt. Till den del denna lag eller centralens stadgar inte innehåller stadganden eller bestämmelser om Miljöförsäkringscentralen, är det nödvändigt att i den föreslagna lagen stadga att på Miljöförsäkringscentralen i tillämpliga delar skall tillämpas stadgandena i 2 - 6 kap. föreningslagen. De stadganden i föreningslagen som här avses gäller bildandet av centralen, medlemskap, beslutande-

rätt, beslutsfattande och förvaltning. En del stadganden i 2 - 6 kap. föreningslagen är inte tillämpliga på Miljöförsäkringscentralens verksamhet av bl.a. den orsaken att medlemskapet i centralen avses vara obligatoriskt och inte registreras i föreningsregistret. Eftersom det är möjligt att genom Miljöförsäkringscentralens stadgar avvika från stadgandena i föreningslagen, skall det vid uppgörandet av stadgarna utredas till vilka delar centralens verksamhet förutsätter avvikelser från föreningslagen.

Enligt paragrafens 5 mom. utövar vederbörande ministerium tillsyn över Miljöförsäkringscentralens verksamhet. Enligt 24 § i reglementet för statsrådet (1522/1995) omfattar social- och hälsovårdsministeriets verksamhetsområde bl.a. ärenden som gäller försäkringsverksamhet, förmedling av försäkringar samt försäkringsinspektion. I fråga om tillsynen över centralen skall enligt förslaget i tillämpliga delar iakttas vad som i lagen om försäkringsbolag och lagen om utländska försäkringsbolag stadgas om tillsynen över försäkringsbolag.

8 §. *Försäkringspremie.* Enligt Europeiska gemenskapernas råds s.k. tredje skadeförsäkringsdirektiv (92/49/EEG) får medlemsstaterna inte meddela föreskrifter i vilka krävs att premigrunderna godkänns på förhand. Myndigheterna kan därmed inte fastställa försäkringspremierna på förhand, utan premierna skall i princip fastställas av försäkringsbolagen själva. Grunder för beräkning av försäkringspremierna kan dock stadgas i lag. I paragrafen föreslås därför bli stadgat att försäkringspremierna skall beräknas så, att de skadelidandes förmåner tryggas, och att premierna skall stå i rimlig proportion till försäkringskostnaderna. Dessutom föreslås att försäkringsbolagen i fråga om försäkringspremierna skall beakta omfattningen av den i denna lag avsedda verksamhet som den försäkringsskyldiga sammanslutningen bedriver samt den risk för miljöskada som sammanslutningens verksamhet medför, ävensom annan olägenhet som åsamkas miljön. Eftersom oljeskador skall ersättas på basis av särskild lagstiftning, får dock inte risken för förorening på grund av olja inverka på försäkringspremien. Avsikten är att den försäkringsskyldiga sammanslutningens storlek skall mätas med utgångspunkt i sammanslutningens omsättning. I försäkringspremien kan också beaktas exempelvis den försäkringsskyldiga samman-

slutningens soliditet samt dess nivå beträffande miljöskyddet. I försäkringspremierna skall inkluderas en andel för ersättning av sådana i 6 § 2 mom. avsedda skador som inte kan hänföras till en viss enskild försäkring. Denna andel av försäkringspremien kommer att vara betydande.

9 §. *Försummande av försäkringsskyldigheten.* Det föreslås att i 1 mom. stadgas om följderna p.g.a. försummelse att uppta försäkring. Den som försummat att uppta försäkring skall enligt förslaget vara skyldig att för tiden för försummelsen till Miljöförsäkringscentralen betala en av centralen fastställd gottgörelse som motsvarar högst en tiobubbel genomsnittlig försäkringspremie. Då storleken på gottgörelsen bestäms beaktas hur grov försummelsen är. Om det t. ex. råder ovisshet om huruvida försäkringsskyldighet föreligger, är det inte befogat att använda den maximala koefficienten för höjning av betalningen. Gottgörelsen fastställs av Miljöförsäkringscentralen, i vars beslut om debitering av en sådan skall kunna sökas ändring hos länsrätten på det sätt som stadgas i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Avsikten är att vederbörande ministerium skall meddela föreskrifter om bestämmandet av den genomsnittliga försäkringspremie som ligger till grund för den förhöjda premien.

Enligt föreslagna 2 mom. skall försäkringspremien och den i 1 mom. nämnda gottgörelsen jämte dröjsmålsränta vara utsökbara utan dom eller utslag. Stadgandet motsvarar rådande praxis i fråga om lagstadgade försäkringar.

10 §. *Uppsägning och upphörande av försäkring.* Enligt föreslagna 1 mom. fortgår försäkringen en försäkringsperiod i sänder, om den inte har sagts upp skriftligen senast tre månader före utgången av försäkringsperioden, dvs. kalenderåret. Både försäkringstagaren och försäkringsgivaren skall därmed ha rätt att säga upp försäkringen. Genom att också sista nämnda ges denna rätt, bereds försäkringsgivaren möjlighet att upphöra att bedriva sådan försäkringsverksamhet som avses i den föreslagna lagen. Om försäkringstagaren säger upp försäkringen skall till uppsägningsanmälan fogas ett intyg över att ny försäkring tecknats. Avsikten med detta stadgande är att förhindra att det uppstår en situation där försäkring saknas helt och hållet.

Om försäkringstagarens i 2 § avsedda

verksamhet upphör eller sammanslutningen upphör med sin verksamhet eller om försäkringsskyldigheten annars upphör, skall försäkringstagaren enligt föreslagna 2 mom. meddela försäkringsgivaren detta. Försäkringen upphör då en månad efter att meddelandet har inkommit till försäkringsgivaren. Om en skada uppenbar sig efter det att försäkringen upphört att gälla, skall Miljöförsäkringscentralens medlemsbolag svara för skadorna i enlighet med 6 § 2 mom. i den föreslagna lagen.

11 §. *Ministeriets rätt att få upplysningar och meddela föreskrifter.* Enligt 1 mom. skall försäkringsbolaget tillställa vederbörande ministerium de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren gällande miljöskadeförsäkring för kännedom senast en månad innan villkoren tas i bruk. Dessa uppgifter handhas enligt reglementet för statsrådet av social- och hälsovårdsministeriet.

Enligt föreslagna 2 mom. kan ministeriet vid behov kräva att försäkringsbolaget och Miljöförsäkringscentralen tillställer ministeriet en utredning om de försäkringspremiegrunder, formulär och andra handlingar som bolaget använder i kontakterna med försäkringstagarna. Enligt 3 mom. skall ministeriet också kunna meddela föreskrifter om förande av statistik över försäkringar och skador.

Enligt 4 mom. skall försäkringsbolagen och Miljöförsäkringscentralen på det sätt som ministeriet föreskriver utföra sådana undersökningar och beräkningar som åliggandena enligt denna lag förutsätter.

3 kap. Ersättningar

12 §. *Bestämmande av ersättning.* I paragrafen skall enligt förslaget anges vilka skador som är ersättningsgilla och under vilka förutsättningar ersättning betalas. Ersättningen bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av miljöskadelagen. De tillämpliga stadgandena i miljöskadelagen vore sålunda de som gäller orsakssambandet, skyldigheten att tåla störning, skador och kostnader som skall ersättas, de ersättningskyldiga samt solidariskt ansvar. Det vore dock inte ändamålsenligt att tillämpa alla miljöskadelagens stadganden om bestämmande av ersättning på det föreslagna subsidiära ersättningssystemet. Det föreslås därför bli stadgat att sådan ersättning för framtida skador som avses i 9 § miljöskadelagen inte betalas enligt denna

lag och att försäkringsgivaren inte har någon sådan inlösningskyldighet som avses i 10 § i nämnda lag.

13 §. *Den skadelidandes självrisk.* Enligt 1 mom. skall en ersättning som betalas ut med stöd av den föreslagna lagen minskas med 2 000 mk om den skadelidande är en fysisk person och med 20 000 mk om den skadelidande är en myndighet eller sammanslutning. Avsikten är att nämnda självriskandelar avdras särskilt för varje försäkringsfall och varje skadelidande. Om skadan överstiger självrisken, utbetalas ersättning endast för den del som överstiger självrisken. En självrisk av den föreslagna typen tillämpas allmänt också inom andra försäkringar och den behandlar alla skadelidande på ett likvärdigt sätt. Genom att små skador lämnas utanför ersättningsystemet kan man minska handläggningskostnaderna, vilka i fråga om små skador ofta överstiger skadebeloppet. Å andra sidan bör det observeras att en skada, trots att skadebeloppet överstiger ovan nämnda belopp, kan bli oersatt på grund av tillämpning av den i 4 § miljöskadelagen stadgade skyldigheten att tåla störning.

Enligt föreslagna 2 mom. kan de i 1 mom. nämnda marktörelser ändras genom förordning om förändringar i den allmänna prisnivån ger anledning därtill.

14 §. *Den skadelidandes medverkan.* Enligt paragrafen kan ersättningen sänkas eller förvägras om den skadelidande har medverkat till skadans uppkomst. Härvid betalas ersättning enbart till den del andra orsaker medverkat till skadans uppkomst. Om den skadelidande är en fysisk person, skall hans medverkan dock kunna beaktas som en faktor som minskar ersättningen endast i det fall att medverkan varit uppsåtlig eller berott på grov vårdslöshet. Stadgandet avviker till denna del från motsvarande stadgande i 6 kap. 1 § skadeståndslagen, enligt vilket den skadelidandes medverkan till skadan kan leda till att skadeståndet jämkas enligt vad som anses skäligt. I förslaget har man i fråga om fysiska personer omfattat den princip som iakttagits i bl.a. trafikförsäkringslagen och patientskadlagen och enligt vilken ersättningen påverkas enbart om den skadelidande uppsåtligt eller av grovt vållande har bidragit till skadans uppkomst.

15 §. *Ersättningens maximibelopp.* I paragrafen skall fastställas maximibelopp för skadeersättningarna. För ett och samma försäkringsfall betalas en ersättning om högst

30 milj. mk. För två eller flera försäkringsfall som anmäls under ett och samma kalenderår betalas enligt förslaget dock sammanlagt högst 50 milj. mk i ersättning. Ersättningarnas maximibelopp skall således bero på om andra skador som enligt lagen skall ersättas har anmälts under samma kalenderår. Tillgänglig statistik tyder på att ovan nämnda maximibelopp kan beräknas räcka till för att täcka de kostnader som miljöskador medför. Maximibeloppen baserar sig på en preliminär uppskattning av de finländska försäkringsbolagens gemensamma risktäckningskapacitet. Eftersom de föreslagna försäkringsbeloppen överstiger de enskilda försäkringsbolagens självbehåll, måste Miljöförsäkringscentralens medlemsbolag alltid sinsemellan återförsäkra en del av risken. Detta förutsätter att ansvaret fördelas med utgångspunkt i en på förhand avtalad försäkringsstariff.

Eftersom ett maximalt ersättningsbelopp föreslås för ersättningarna, är det viktigt att varje skada kan hänföras till rätt försäkringsperiod. Enligt 2 mom. skall skador som orsakats av en och samma förening eller motsvarande störning betraktas som ett och samma försäkringsfall, oberoende av om följderna av skadan har uppstått eller anspråk på ersättning framställts under en eller flera försäkringsperioder. Om ersättningsanspråk för dylika skador framställs under olika försäkringsperioder, anses de enligt förslaget hänföra sig till den försäkringsperiod under vilken det första ersättningsanspråket har framställts. Föreningar eller störningar som under en eller flera försäkringsperioder förekommer i form av fortsatta eller upprepade serier betraktas som en och samma förening eller störning, ifall samma orsak ligger till grund för serieskadan.

Då serieskador definieras som ett och samma försäkringsfall, kan man bättre övervaka att det disponibla försäkringsbeloppet räcker till samt iakttä de enskilda skadornas omfattning på årsnivå. Utan en definition på serieskador skulle ersättningar under årets lopp betalas ut upp till försäkringsbeloppet, varvid en del av dem som krävt ersättning för samma skada kanske skulle få ersättning från det försäkringsbelopp som avser följande period. För att de som får ersättning till följd av skador orsakade av ett och samma försäkringsfall skall kunna bemötas på ett likvärdigt sätt är det nödvändigt att begreppet serieskada definieras.

Enligt 3 mom. skall de i paragrafen nämnda markbeloppen kunna ändras genom förordning om förändringar sker i den allmänna prisnivån eller om antalet försäkringsbolag som bedriver försäkring i enlighet med lagen förändras väsentligt eller om dessa bolags risktäckningskapacitet förändras väsentligt.

16 §. *Den skadelidandens skyldighet att lämna utredning.* I paragrafen skall förutsättningarna för utbetalning av ersättning preciseras genom att den skadelidande åläggs skyldighet att påvisa sin rätt till ersättning. I situationer där skadevållaren är insolvent skall ersättning utbetalas endast på det villkoret att den skadelidande på grund av resultatlost utsökningsförsök, konkurs, saneringsförfarande enligt lagen om företagssanering (47/1993) eller inledande av skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) inte har kunnat driva in ersättningen hos den ersättningskyldige. Det skall dessutom förutsättas att ersättning inte heller har kunnat fås genom en ansvarsförsäkring som den ersättningskyldige tagit. Med dessa fall jämföras en situation där en sammanslutning har upplösts. Om flera instanser bär solidariskt ansvar för ett skadestånd, förutsätter utbetalningen av ersättning att samtliga ersättningskyldiga konstaterats vara insolventa.

Genom det föreslagna stadgandet åläggs den skadelidande att i den mån detta rimligtvis är möjligt utreda vem skadevållaren är. I annat fall skulle försäkringssystemet eventuellt komma att belastas av skadeanmälningar som enbart syftar till att med tanke på en eventuell talan enligt miljöskadelagen få utrett vem som har orsakat en skada. Vid bedömningen av hur omfattande utredningskyldigheten är, bör avseende fästas vid den skadelidandes möjligheter att utreda vem den ersättningskyldige är. Om den skadelidande är en sammanslutning kan man i princip förutsätta en grundligare utredning än när det är fråga om skadelidande privatpersoner.

17 §. *Framställande av ersättningsanspråk samt preskription.* Det föreslås att i paragrafen stadgas om en särskild preskriptionstid för framställandet av ersättningsanspråk. Enligt föreslagna 1 mom. skall skadan anmälas skriftligen till försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast tre år efter det att den skadelidande fick kännedom om den omständigheten att ersättning inte kan drivas in hos den ersättningskyldige eller att det

inte kan utredas vem som är ersättningskyldig.

Preskriptionstiden på tre år kan dock inte vara helt ovillkorlig, eftersom följderna av miljöskador kan vara svåra att reda ut. Därför föreslås i 2 mom. bli stadgat att ett ersättningsanspråk av särskilda skäl skall kunna upptas till behandling även senare än vad som stadgas i 1 mom. Ett ersättningsanspråk skall dock alltid framställas senast 10 år efter det att skadan framkommit.

I 3 mom. stadgas att rätten till ersättning dock inte preskriberas om ett skadeersättningsärende som gäller en och samma skada är anhängigt i domstol. Ersättningsanspråk skall utan hinder av 1 och 2 mom. kunna framställas inom ett år från och med att domen i ersättningsärendet har vunnit laga kraft.

18 §. *Utbetalning av ersättning.* I denna proposition föreslås att lagen om försäkringsavtal (543/1994) ändras så, att den tillämpas också på försäkringar enligt lagen om miljöskadeförsäkring, såvida inte annat stadgas i sistnämnda lag. Enligt 69 § lagen om försäkringsavtal skall den som söker ersättning till försäkringsgivaren överlämna de handlingar och uppgifter som behövs för utredning av försäkringsgivarens ansvar och som skäligen kan krävas av honom med beaktande även av försäkringsgivarens möjligheter att skaffa utredning. I 16 § i den föreslagna lagen om miljöskadeförsäkring bestäms också om en skyldighet att lämna utredning, vilken åläggs den som söker ersättning. Det föreslås därför att i 18 § stadgas att i fråga om ersättningar som grundar sig på personskador skall ersättningarna betalas ut eller meddelande om att ersättning inte betalas ut lämnas skyndsamt och senast tre månader efter det att försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen fått den utredning som avses i 16 § samt de handlingar och uppgifter som avses i 69 § lagen om försäkringsavtal. Skyldigheten att betala ut en ersättning i skyndsamt ordning innebär bl.a. att försäkringsgivaren inte utan orsak får förhålla utbetalningen av ersättning genom att exempelvis dröja med inspektionen av den skadade egendomen eller anskaffningen av tilläggsutredningar.

Ersättningar som inte grundar sig på personskador skall dock enligt föreslagna 2 mom. betalas ut först under april månad under det kalenderår som följer efter skadeanmälan, med undantag av de skador beträf-

fande vilka man ännu inte fått i 1 mom. avsedd utredning och den i 1 mom. stadgade perioden på tre månader inte har löpt ut.

Det sammanlagda beloppet av skador som omfattas av miljöskadeförsäkringen och som anmälts under en och samma försäkringsperiod kan i undantagsfall överstiga det maximibelopp för ersättningsansvaret som anges i 15 §. Enligt 3 mom. skall ersättnings maximibelopp då fördelas i proportion till storleken av varje enskild skada som skall ersättas. På personskador grundade ersättningar skall dock alltid betalas ut före andra ersättningar. Ifall det är fråga om pension eller någon annan fortlöpande personskadeersättning, avdras från den maximala ersättning som skall betalas ut under försäkringsperioden ett belopp motsvarande den förestående ersättnings kapitalvärde. Utbetalda ersättningar skall dock inte kunna återkrävas om det senare framgår att ersättnings maximibelopp fylls och man med stöd av momentet skulle bli tvungen att sänka ersättningarna.

I 4 mom. skall stadgas om det förfarande som skall iakttas när det på grundvalen av de skadefall som man har kännedom om är sannolikt att maximibeloppet för ersättningar kommer att överskridas och att ersättningen måste sänkas i enlighet med 3 mom. Vederbörande ministerium föreslås härvid ha rätt att bestämma att i ersättning tills vidare skall utbetalas endast en del av full ersättning. Utbetalningen av de slutgiltiga ersättningarna föreslås ske först när de ersättningsgilla skadornas sammanlagda belopp har klarlagts.

19 §. *Fördröjd utbetalning av ersättning.* Om utbetalningen av ersättning fördröjs skall enligt denna paragraf dröjsmålsränta betalas i enlighet med räntelagen (633/1982). Skyldighet att betala dröjsmålsränta skall enligt förslaget uppstå också i sådana fall där Miljöförsäkringscentralen eller försäkringsgivaren har fattat ett avslagsbeslut, men detta beslut senare har ändrats genom beslut av en domstol, Miljöförsäkringscentralen eller försäkringsgivaren. Om den tidpunkt när ersättningen skall betalas föreslås bli stadgat i 18 §. Skyldigheten att betala ränta skall inte gälla situationer där respektive ministerium enligt 18 § 4 mom. har bestämt att endast en del av ersättningen skall betalas ut, eftersom det inte är fråga om att den ersättningsskyldige dröjt med att betala ersättningen. För den tid som

efter det att skadan uppstått hunnit förlöpa innan ersättningsanspråk framställs betalas naturligtvis inte ränta på ersättningen. Detta motsvarar de principer som iakttas i fråga om andra lagstadgade försäkringar.

Miljöförsäkringscentralen eller försäkringsgivaren skall vid behov skaffa sådana tilläggsutredningar beträffande skadan och orsakerna till denna som den skadelidande inte rimligtvis kan förete. Centralens eller försäkringsgivarens eget utredningsarbete kan ta mer än tre månader i anspråk. Ifall en sådan i 18 § 1 mom. avsedd utredning gällande grunden för och beloppet av ersättningen dock har företetts, skall skyldigheten att betala dröjsmålsränta börja tre månader efter det att utredningen företetts.

Skyldigheten att betala ut ersättningen förhöjd föreslås dock inte gälla på samordning eller regressrätt grundade prestationer mellan försäkrings- eller pensionsanstalter som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet. Stadgandet motsvarar praxis inom andra lagstadgade försäkringar.

20 §. *Samordning och regressrätt.* Avsikten med det föreslagna ersättningssystemet är att ersättningar upp till de föreslagna maximibeloppen skall betalas subsidiärt, dvs. i sådana fall, där den skadelidande inte kan få ersättning av skadevållaren eller från något annat ersättningssystem. Medför en miljöskada personskador under sådana omständigheter som omfattas av skadeståndsstadgandena i någon annan lag, såsom lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen, skall den föreslagna lagen inte tillämpas eller ersättning betalas ut med stöd av den.

En sådan ersättning som avses i den föreslagna lagen skall bestämmas i enlighet med 5 kap. skadeståndslagen. Får den skadelidande ersättningar från andra ersättningssystem, dras dessa enligt vedertagen rättspraxis av från den ersättning som bestäms enligt skadeståndslagen. Enligt den föreslagna lagen betalas sålunda endast den del av ersättningen som överstiger de ersättningar som betalats med stöd av någon annan lag. Trots vedertagen rättspraxis behövs för klarhetens skull ett uttryckligt stadgande om saken. Det föreslås därför att i 1 mom. tas in ett stadgande enligt vilket ersättning som har betalats med stöd av någon annan lag dras av från ersättningen enligt denna lag.

Har den skadelidande fått ersättning med stöd av den föreslagna lagen, övergår den

skadelidandes rätt att få ersättning från skadevällaren på Miljöförsäkringscentralen eller på den försäkringsgivare som betalat ersättningen, intill det belopp som denne har betalat ut. Miljöförsäkringscentralen eller försäkringsgivaren skall kunna utnyttja regressrätten med avseende på skadevällaren bl.a. när det, i fall där skadevällaren ansetts okänd, har utretts vem som orsakat skadan, eller om en ersättningsskyldig som ansetts oförmögen att betala senare visar sig betalningsförmögen.

21 §. *Indexjustering.* För att realvärdet på de fortlöpande ersättningar som med stöd av den föreslagna lagen utbetalas till följd av personskador skall vara tryggat, bör dessa ersättningar indexjusteras årligen. Det föreslås därför bli stadgat att fortlöpande ersättningar som utbetalas till följd av personskador indexjusteras i enlighet med stadgandena i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Också vid dessa justeringar skall dock de i lagen angivna maximibeloppen för ersättningarna beaktas. I andra momentet stadgas om den som skall betala indexförhöjningen och om fördelningen av de härav orsakade kostnaderna mellan försäkringsbolagen och Miljöförsäkringscentralen.

4 kap. Särskilda stadganden

22 §. *Miljöförsäkringsnämnden.* För uppgiften att förenhetliga ersättningspraxis skall enligt förslaget statsrådet för tre år i sänder tillsätta en miljöförsäkringsnämnd. Nämnden skall arbeta i anslutning till Miljöförsäkringscentralen och i egenskap av sakkunnigorgan ge rekommendationer om ersättning för miljöskador. Utöver den skadelidande kan också försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen begära utlåtande av miljöförsäkringsnämnden. Genom sina rekommendationer skall nämnden försöka förenhetliga ersättningspraxis beträffande miljöskador. Nämndens medlemmar skall vara förtrogna med skadestånds- och miljöfrågor.

Närmare stadganden om nämndens sammansättning, behandlingen av ärenden samt de kostnader som nämndens verksamhet förleder skall utfärdas genom förordning.

23 §. *Forum.* Tvistemål som gäller i den föreslagna lagen avsedd ersättning skall enligt förslaget anhängiggöras i tingsrätten. Avsikten är att den laga domstolen bestäms i enlighet med de allmänna principerna i rättegångsbalken. Talan kan föras vid tingsrätten

på svarandens, dvs. Miljöförsäkringscentralens eller försäkringsgivarens, hemort, beroende på vilken av dem som har betalat ersättningen. Talan kan också väckas i den tingsrätt inom vars domkrets den gärning eller försummelse som orsakade skadan ägde rum eller där den skada som varit en följd av gärningen eller försummelsen visade sig. I enlighet med rättsutvecklingen på senare tid föreslås att den skadelidande skall ha rätt att föra talan även vid tingsrätten på sin hemort.

Enligt föreslagna 2 mom. skall talan kunna väckas i tingsrätten endast på det villkoret att miljöförsäkringsnämnden före det har avgett sitt utlåtande i ärendet. Avsikten är att utredningen av ersättningsärenden skall förenklas. Det skulle likaså vara till fördel att underrätten som stöd för sin behandling skulle få miljöförsäkringsnämndens utlåtande jämte eventuella tilläggsutredningar. I förordningen om miljöförsäkringsnämnden avses bli stadgat att den som är missnöjd med ett ersättningsbeslut kan anmäla sitt missnöje till nämnden inom 60 dagar räknat från det att beslutet gavs. Till övriga delar skall tiden för väckande av talan bestämmas enligt 74 § lagen om försäkringsavtal, dvs. talan med anledning av försäkringsgivarens ersättningsbeslut skall väckas inom tre år efter att parten fått besked om beslutet och om denna tidsfrist.

24 §. *Rätt att få upplysningar.* Vid behandlingen av ärenden som ansluter sig till miljöskador behöver försäkringsgivaren, Miljöförsäkringscentralen och miljöförsäkringsnämnden bl.a. upplysningar om den skadelidandes hälsotillstånd och den händelse som lett till skadan samt om det försäkringsskyldiga företagets omsättning bl.a. för bestämmande av försäkringspremien. Därför föreslås att försäkringsgivaren, Miljöförsäkringscentralen och miljöförsäkringsnämnden skall ha rätt att, för utredningen av ett ärende som de behandlar, av myndigheter, utövare av hälso- eller sjukvårdsverksamhet, pensionsskyddscentralen samt försäkrings- och pensionsanstalterna få de upplysningar som är nödvändiga, utan hinder av vad som stadgas om deras tystnadsplikt.

25 §. *Tystnadsplikt.* De som deltar i behandlingen av ärenden gällande miljöskador får i samband med utredningen på tjänstens vägnar eller på annat sätt i sin syssla sådana upplysningar om bl.a. de skadelidandes hälsotillstånd som enligt vad som stadgas an-

nanstans i lag eller förordning skall hemlighållas. För klarhetens skull är det skäl att i lagen ta in en bestämmelse om iakttagande av denna tystnadsplikt. I 2 mom. föreslås ett stadgande om straff för brott mot tystnadsplikten.

26 §. *Bemyndigande att utfärda förordning.* I paragrafen föreslås att närmare stadganden om verkställigheten av denna lag skall kunna utfärdas genom förordning.

5 kap. Ikraftträdande

27 §. *Ikraftträdelse- och övergångsstadganden.* Innan de föreslagna lagarna träder i kraft bör försäkringsgivarna ges tillräckligt med tid för att förbereda det nya försäkringssystemet. Försäkrings- och adb-teknisk beredskap skall skapas och uppgifter samlas om de försäkringsskyldiga sammanslutningarna, vilket innebär ett omfattande förarbete. De föreslagna lagarna kan träda i kraft ca nio månader efter att de har antagits och blivit stadfästa.

De föreslagna maximibeloppen för ersättningarna avser en försäkringsperiod, dvs. ett kalenderår. För undvikande av att försäkringsbelopp i onödan måste sättas ned samt komplicerade övergångsstadganden införas och tillämpas, vore det rationellt om lagen trädde i kraft kalenderårets första dag.

I överensstämmelse med den vedertagna principen vad beträffar ny försäkringslagstiftning är det meningen att den föreslagna lagen skall tillämpas på ersättningar som orsakas av skador som inträffat efter det att stadgandena trätt i kraft. En miljöskada kan dock visa sig först långt efter det att ett skadevällande utsläpp eller en annan motsvarande händelse har inträffat. Enligt ovan nämnda regel är den tidpunkt då skadan visar sig avgörande för tillämpningen av lagen. Detta kan dock leda till oskäligen situationer, om en skada har orsakats före lagens ikraftträdande, men kanske kommit i dagen först en lång tid efter det. Därför föreslås i 2 mom. bli stadgat att denna lag inte skall tillämpas i fråga om ersättning av en sådan skada. Om en verksamhet som har inletts före lagens ikraftträdande fortsätter också därefter, skall den föreslagna lagen tillämpas på sådana skador som har orsakats av den verksamhet som bedrivits efter det att lagen har trätt i kraft.

Införandet av det nya obligatoriska försäk-

ringssystemet medför kostnader för de försäkringsskyldiga sammanslutningarna i form av försäkringspremier. I övergångsskedet kan dröjsmål förekomma när det gäller att uppta försäkring, vilket enligt 9 § leder till skyldighet att betala en förhöjd försäkringspremie. För att oskäligen situationer skall kunna undvikas, stadgas i 3 mom. att en sammanslutning som bedriver i 2 § i den föreslagna lagen avsedd verksamhet skall uppta miljöskadeförsäkring för en hel försäkringsperiod inom tre månader räknat från lagens ikraftträdande.

1.2. Lagen om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal

Lagen om miljöskadeförsäkring vore en speciallag som gäller ersättandet av miljöskador. Även om lagen om försäkringsavtal inte gäller lagstadgad försäkring, tillämpas den enligt lagens 1 § 2 mom. på försäkringar som avses i trafikförsäkringslagen och patientskadlagen, om inte något annat stadgas i nämnda lagar. Lagrummet i fråga föreslås bli ändrat så, att det också innehåller ett omnämnande av lagen om miljöskadeförsäkring. Avsikten är att lagen om försäkringsavtal skall tillämpas bl.a. till den del som i denna stadgas om tiden för väckande av talan, inträdet av försäkringsgivarens ansvar samt försäkringstagarens skyldighet att lämna upplysningar.

2. Närmare stadganden

Avsikten är att med stöd av 2 § i den föreslagna lagen om miljöskadeförsäkring skall ges en förordning om de miljöförsäkringsskyldiga inrättningarna. Förordningen skall innehålla närmare stadganden bl.a. om de försäkringsskyldiga sammanslutningarna specificerade enligt näringsgren, om den avgränsning av försäkringsskyldigheten som är beroende av sammanslutningens omsättning samt om tillsynen över försäkringsskyldigheten.

Med stöd av 22 § i den föreslagna lagen skall en förordning om miljöförsäkringsnämnden ges. Avsikten är att förordningen skall innehålla närmare stadganden om nämndens sammansättning, behandlingen av ärenden i nämnden och de kostnader som nämndens verksamhet föranleder.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft en tillräckligt lång tid efter det att de har antagits och blivit stadfästa. Det har beräknats att införandet

av det nya försäkringssystemet kräver en cirka nio månader lång förberedelse.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om miljöskadeförsäkring

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Lagens tillämpningsområde

För sådana miljöskada enligt lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) som i Finland utövad verksamhet har förorsakat i Finland samt för kostnader för avvärjande av dessa skador och förkostnader för återställande av miljön i sitt tidigare skick betalas ersättning med stöd av denna lag,

1) om ersättning inte till fullo har kunnat drivas in hos den som enligt lagen om ersättning för miljöskador är ansvarig för ersättningen av skadan (*den ersättningsskyldige*) och ersättning inte kan fås från en ansvarsförsäkring som den ersättningsskyldige tagit, eller

2) om det inte har kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig.

Med stöd av denna lag ersätts inte sådana miljöskador som kan ersättas med stöd av lagen om oljeskyddsfonden (379/1974).

2 kap. Miljöskadeförsäkring

2 § Försäkringsskyldighet

Sådana privaträttsliga sammanslutningar vilkas verksamhet är förenad med väsentlig risk för miljöskada eller vilkas verksamhet generellt medför olägenheter för miljön skall ha en försäkring med tanke på skada som är

ersättningsgill enligt denna lag (*miljöskadeförsäkring*). Om försäkringsskyldigheten stadgas närmare genom förordning.

3 § Tillsyn över försäkringsskyldigheten

Den regionala miljöcentralen utövar tillsyn över att försäkringsskyldigheten iakttas, så som närmare bestäms i förordning.

Den regionala miljöcentralen har rätt att för sin tillsynsuppgift få upplysningar om gällande miljöskadeförsäkringar av verksamhetsutövarna och av den Miljöförsäkringscentral som avses i 5 §.

4 § Försäkringsgivare

Miljöskadeförsäkring kan beviljas av ett sådant försäkringsbolag som med stöd av lagen om försäkringsbolag (1062/1979) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bedriva försäkringsrörelse som hör till skadeförsäkringsklass 13.

Ett försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse enligt denna lag får inte vägra att bevilja miljöskadeförsäkring.

5 § Försäkringsgivarens ansvar och försäkringsperioden

En skada ersätts från den av försäkringsgivaren beviljade miljöskadeförsäkringen i det fallet att ersättningen inte kan drivas in

hos den ersättningsskyldige och inte heller kan fås från en ansvarsförsäkring som den ersättningsskyldige har tagit. En förutsättningen för att skadan bli ersatt är att anspråk på ersättning har framställts under försäkringsperioden.

Försäkringsperioden är ett kalenderår. Om försäkringen träder i kraft mitt under ett kalenderår, upphör den första försäkringsperioden vid utgången av det pågående kalenderåret.

6 §

Miljöförsäkringscentralen och dess medlemmars ansvar

För skötseln av de i denna lag avsedda försäkringsgivarnas gemensamma ärenden finns en Miljöförsäkringscentral. Medlemmar i centralen är alla försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt denna lag. Centralens medlemmar ansvarar gemensamt för centralens förpliktelser.

Miljöförsäkringscentralen ansvarar för en skada

1) när den ersättningsskyldige inte har en sådan försäkring som avses i denna lag och ersättning inte har kunnat drivas in hos honom och inte kan fås från en ansvarsförsäkring som han tagit, eller

2) när det inte har kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig.

Miljöförsäkringscentralen kan ges i uppgift att ersätta också de skador som försäkringsgivaren ansvarar för på basis av beviljad försäkring. Centralen använder då försäkringsgivarens talerätt vid en eventuell rättegång.

7 §

Miljöförsäkringscentralens förvaltning samt tillsynen över centralen

Beslutanderätten i centralen utövas av allmänna mötet och styrelsen. Vid allmänna mötet har varje medlemsbolag lika stor andel av det sammanlagda röstetalet som medlemmens ansvarsandel utgör på grundval av centralens stadgeenliga ansvarsfördelning då andelen räknas mellan de närvarande medlemmarna. Allmänna mötet utser centralens styrelse. Styrelsen har minst fyra och högst sex medlemmar.

Centralen har två av allmänna mötet utsedda revisorer som skall vara av Centralhandelskammaren godkända revisorer eller revi-

sionsammanslutningar.

Centralen har en delegation, vars uppgift är att upprätthålla och främja samarbetet mellan medlemsbolagen och de olika intressegrupperna inom miljöskadeförsäkringen.

Beträffande centralens förvaltning och medlemmarnas förpliktelser bestäms närmare i stadgarna, vilka fastställs av vederbörande ministerium. På centralen tillämpas dessutom vad som bestäms i föreningslagen (503/1989), om inte något annat följer av denna lag eller centralens stadgar.

Vederbörande ministerium utövar tillsyn över centralens verksamhet. I fråga om tillsynen iakttas i tillämpliga delar vad som i lagen om försäkringsbolag och lagen om utländska försäkringsbolag bestäms om tillsynen över försäkringsbolag.

8 §

Försäkringspremie

Försäkringspremien skall bestämmas så, att den skadelidandes fördel tryggas. Premien skall dock stå i rimlig proportion till de kostnader som försäkringarna medför. När premien bestäms skall dessutom beaktas omfattningen av den i denna lag avsedda affärsverksamhet som den försäkringsskyldiga sammanslutningen bedriver samt den risk för miljöskada som är förenad med verksamheten, ävensom annan olägenhet som åsamkas miljön.

9 §

Försummelse av försäkringsskyldigheten

En försäkringsskyldig sammanslutning som försummat att uppta försäkring är skyldig att för tiden för försummelsen till Miljöförsäkringscentralen betala en av centralen fastställd gottgörelse som motsvarar högst en tiodubbel genomsnittlig försäkringspremie. I beslut om fastställande av gottgörelse får ändring sökas hos länsrätten på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Vederbörande ministerium meddelar föreskrifter om hur beräknas den genomsnittliga försäkringspremien.

Försäkringspremien och den i 1 mom. nämnda gottgörelsen jämte dröjsmålsränta får drivas utan dom eller beslut in i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

10 §

Uppsägning och upphörande av försäkring

Försäkringen fortgår en försäkringsperiod i sänder, om den inte sägs upp skriftligen senast tre månader före utgången av försäkringsperioden. Försäkringstagarens uppsägningsanmälan skall åtföljas av ett intyg över att en ny försäkring har tecknats.

Om den verksamhet som avses i 2 § upphör eller sammanslutningen upphör med sin verksamhet eller om försäkringsskyldigheten annars upphör, skall försäkringstagaren meddela försäkringsgivaren detta skriftligen. Försäkringen upphör en månad efter det att meddelandet har inkommit till försäkringsgivaren.

11 §

Ministeriets rätt att få upplysningar och meddela föreskrifter

Försäkringsbolaget skall tillställa vederbörande ministerium de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren gällande miljöskadeförsäkring för kännedom senast en månad innan villkoren tas i bruk.

Ministeriet kan kräva att försäkringsbolaget och Miljöförsäkringscentralen tillställer ministeriet en utredning om de försäkringspremiegrunder, formulär och andra handlingar som bolaget använder i kontakterna med försäkringstagarna.

Ministeriet kan meddela föreskrifter om förändret av statistik över försäkringar och skador.

Försäkringsbolagen och Miljöförsäkringscentralen skall på det sätt som ministeriet föreskriver utföra sådana undersökningar och beräkningar som deras åligganden enligt denna lag förutsätter.

3 kap.

Ersättningar

12 §

Bestämmande av ersättning

En ersättning bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av lagen om ersättning för miljöskador. Med stöd av denna lag betalas dock inte någon sådan ersättning för framtida skador som avses i 9 § lagen om ersättning för miljöskador, och inte heller har för-

säkringsgivaren sådan inlösningskyldighet som avses i 10 § i nämnda lag.

13 §

Den skadelidandes självrisk

En ersättning minskas med den skadelidandes självriskandel, som är 2000 mark om den skadelidande är en fysisk person och 20 000 mark om den skadelidande är en juridisk person.

De markbelopp som anges i 1 mom. kan ändras genom förordning, om förändringar i den allmänna prisnivån ger anledning därtill.

14 §

Den skadelidandes medverkan

Om den skadelidande har medverkat till skadans uppkomst, betalas ersättning enbart till den del andra orsaker har medverkat till skadans uppkomst. Är den skadelidande en fysisk person, kan dock hans medverkan beaktas som en faktor som minskar ersättningen endast om medverkan har varit uppsåtlig eller berott på grov vårdslöshet.

15 §

Ersättningens maximibelopp

Med stöd av denna lag betalas i ersättning för ett och samma försäkringsfall högst 30 miljoner mark. För två eller flera försäkringsfall som anmälts under en och samma försäkringsperiod betalas dock sammanlagt högst 50 miljoner mark i ersättning.

Skador som orsakats av en och samma föroreningsfall eller någon annan liknande störning betraktas som ett och samma försäkringsfall, oberoende av om anspråk på ersättning har framställts under en eller flera försäkringsperioder. Om ersättningsanspråk för dylika skador framställs under olika försäkringsperioder, anses de hänföra sig till den försäkringsperiod under vilken det första ersättningsanspråket har framställts.

De markbelopp som nämns i 1 mom. kan ändras genom förordning, om förändringar i den allmänna prisnivån ger anledning till det eller om antalet försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet som avses i denna lag förändras väsentligt eller om dessa bolags risktäckningskapacitet förändras väsentligt.

16 §

Den skadelidandes skyldighet att lämna utredning

För att få ersättning med stöd av denna lag skall den skadelidande visa

1) att ersättning inte har kunnat drivas in hos den ersättningsskyldige genom utmätning eller på grund av att konkurs eller annat insolvensförfarande har påbörjats eller att den ersättningsskyldiga har upplösts och ersättning inte kan fås från en ansvarsförsäkring som den ersättningsskyldige har tagit,

2) att det inte kan utredas vem som är ersättningsskyldig, med beaktande av den skadelidandes möjligheter att utreda ersättningsskyldigheten.

17 §

Framställande av ersättningsanspråk samt preskription

Då ersättning yrkas med stöd av denna lag skall skadan anmälas skriftligen till försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast tre år efter det att den skadelidande fick kännedom om att ersättning inte kan drivas in hos den ersättningsskyldige eller att det inte kan utredas vem som är ersättningsskyldig.

Av särskilda skäl kan ett ersättningsanspråk upptas till prövning även senare än vad som i 1 mom. Anspråk på ersättning skall dock alltid framställas senast 10 år efter det att skadan framkommit.

Om ett skadeersättningsmål som gäller en och samma skada är anhängigt i domstol, kan anspråk på ersättning utan hinder av 1 och 2 mom. framställas inom ett år efter det att domen i skadeersättningsmålet har vunnit laga kraft.

18 §

Utbetalning av ersättning

Ersättning för personskador skall betalas ut eller meddelande om att ersättning inte betalas ut lämnas skyndsamt och senast tre månader efter det att försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen fått den utredning som avses i 16 § samt de övriga handlingar och uppgifter som avses i 69 § lagen om försäkringsavtal (543/1994) och som behövs för ersättningsärendet.

Ersättningar för andra skador än personskador skall betalas ut under april månad under det kalenderår som följer efter skadeanmälan. Om utbetalning av ersättning då ännu inte är möjlig, skall ersättningen betalas ut senast tre månader efter det att försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen har fått den utredning samt de handlingar och uppgifter som avses i 1 mom.

Om det maximala ersättningsbelopp som nämns i 15 § inte räcker till för utbetalning av full ersättning för alla de skador som under en och samma försäkringsperiod anmäls till centralen, fördelas beloppet i proportion till storleken av varje skada som skall ersättas. Ersättningar för personskador skall dock betalas ut före andra ersättningar. Utbetalda ersättningar återkrävs inte.

Om det på grundvalen av redan kända skadefall är sannolikt att ersättningen måste sänkas i enlighet med 3 mom., kan vederbörande ministerium besluta att i ersättning tills vidare skall utbetalas endast en del av den fulla ersättningen.

19 §

Fördröjd utbetalning av ersättning

Fördröjs utbetalningen av ersättning, skall den fördröjda ersättningen betalas förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala ersättningen förhöjd gäller dock inte på samordning eller regressrätt grundade prestationer mellan försäkrings- eller pensionsanstalter som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet.

20 §

Samordning och regressrätt

Om ersättning för en skada redan har betalats till den skadelidande med stöd av någon annan lag, dras det utbetalda beloppet av från ersättningen enligt denna lag.

Har den skadelidande fått ersättning med stöd av denna lag, övergår den skadelidandes rätt att få ersättning från den som är ansvarig för skadan på den försäkringsgivare som har betalat ersättningen eller på Miljöförsäkringscentralen intill det belopp som försäkringsgivaren eller centralen har betalat ut i ersättning.

21 §
Indexjustering

Fortlöpande ersättningar som med stöd av denna lag utbetalas för personskador indexjusteras i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Det försäkringsbolag som svarar för utbetalningen av grundersättningen eller Miljöförsäkringscentralen är skyldig att göra indexjusteringen. Ifrågavarande ministerium utfärdar bestämmelser om hur de kostnader som förhöjningen årligen orsakar försäkringsbolagen och centralen skall fördelas mellan dem med enligt verksamhetens omfattning.

4 kap.
Särskilda bestämmelser

22 §
Miljöförsäkringsnämnden

Statsrådet tillsätter för tre år i sänder en miljöförsäkringsnämnd.

Nämnden är verksam i anslutning till Miljöförsäkringscentralen, och dess uppgift är att till den som kräver eller krävs på ersättning med stöd av denna lag ge rekommendationer om ersättning för miljöskador.

Nämndens medlemmar skall vara förtrodda med skadeersättnings- och miljöfrågor. Om nämndens sammansättning och behandlingen av ärenden i nämnden samt om kostnaderna för behandlingen av ärendena bestäms genom förordning.

23 §
Forum

Twistemål som gäller ersättning enligt denna lag kan anhängiggöras även i den tingsrätt inom vars domkrets kärandens hemkommun finns.

Talan som gäller ersättning kan väckas i tingsrätten först efter det att miljöförsäkringsnämnden har avgett utlåtande om försäkringsgivarens eller Miljöförsäkringscentralens ersättningsbeslut.

24 §
Rätt att få upplysningar

Försäkringsgivaren, Miljöförsäkringscentralen och miljöförsäkringsnämnden har rätt

att, för utredningen av försäkrings- eller ersättningsärenden som de behandlar, av myndigheter, den som utövar hälso- eller sjukvårdsverksamhet, pensionsskyddscentralen samt försäkrings- och pensionsanstalterna få de upplysningar som är nödvändiga, utan hinder av vad som bestäms om de sistnämndas tystnadsplikt.

25 §
Tystnadsplikt

Den som deltagit i behandlingen av ett ärende som avses i denna lag eller som på tjänstens vägnar eller på något annat sätt i sin syssla fått kännedom om behandlingen av ett sådant ärende får inte utan tillstånd för utomstående röja något som enligt lag eller förordning skall hållas hemligt.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen, eller om inte strängare straff bestäms för gärningen på något annat ställe i lag.

26 §
Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

5 kap.
Ikraftträdande

27 §
Ikraftträdande och övergångsstadganden

Denna lag träder i kraft den 199 .

I fråga om ersättning för en skada som har orsakats av verksamhet som har bedrivits före lagens ikraftträdande tillämpas inte denna lag, även om skadan har visat sig först efter lagens ikraftträdande.

En sammanslutning som bedriver sådan verksamhet som avses i 2 § skall inom tre månader räknat från lagens ikraftträdande uppta miljöförsäkring för en hel försäkringsperiod.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § 2 mom. lagen den 28 juni 1994 om försäkringsavtal (543/1994) som följer:

1 §
Tillämpningsområde

försäkringar som avses i trafikförsäkringslagen (279/1959), patientskadelagen (585/1986) och lagen om miljöskadeförsäkring (/), om inte något annat bestäms i dessa lagar.

Denna lag gäller inte lagstadgad försäkring eller återförsäkring. Lagen tillämpas dock på

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 15 maj 1997

**Vid förfall för Republikens President
Statsminister**

PAAVO LIPPONEN

Miljöminister *Pekka Haavisto*

Lag

om ändring av 1 § lagen om försäkringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § 2 mom. lagen den 28 juni 1994 om försäkringsavtal (543/1994) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 § Tillämpningsområde

Denna lag gäller inte lagstadgad försäkring eller återförsäkring. Lagen tillämpas dock på försäkringar som avses i trafikförsäkringslagen (279/1959) och patientskadelagen (585/1986), om inte något annat bestäms i dessa lagar.

Denna lag gäller inte lagstadgad försäkring eller återförsäkring. Lagen tillämpas dock på försäkringar som avses i trafikförsäkringslagen (279/1959), patientskadelagen (585/1986) och lagen om miljöskadeförsäkring (/), om inte något annat bestäms i dessa lagar.

Denna lag träder i kraft den 199 .